

Fakta om nästäppa och Nasonex

Korta fakta om nästäppa:

- Cirka 3,6 miljoner svenskar (30-40 procent av befolkningen) drabbas ibland, under kortare eller längre perioder, av nästäppa – ofta ett tecken på inflammation i näsan.
- Många av dessa lider i onödan och vet inte om att det ofta finns effektiv behandling att få.
- En inflammation i näsan kan leda till allvarigare komplikationer som t ex astma.
- Cirka 270 000 svenskar (cirka 3 procent av befolkningen) lider av polyper i näsan – en dold folksjukdom som ofta gör att bl a lukt och smak försvinner.
- Kronisk nästäppa kan bero på flera olika saker – uppsök läkare för rätt diagnos och behandling.

Allergi och rinit

Allergisk rinit är en inflammation i näsan som orsakas av att immunsystemet felreagerar och producerar antikroppar mot något naturligt ämne i omgivningen, t ex pollen eller pälsdjur. Man brukar ofta använda begreppen säsongsbunden (pollenallergi) och perenn allergisk rinit ("året-runt-allergi"), men vid den gällande, moderna indelningen används intermittent (kortvarig) respektive persisterande (långvarig) allergisk rinit.

Symptomen vid rinit är nästäppa, snuva, klåda och nysningar. Eftersom slemhinnan i näsan och de nedre luftvägarna, bronkerna, hänger ihop finns det ett samband mellan rinit och astma. Under senare har sjukvården blivit allt mer observant på patienter med rinit och förståelsen har "ökat" för hur viktig en bra behandling är.

Det är svårt att endast utifrån symptom som t ex nästäppa och snuva bedöma om inflammationen är allergisk eller icke-allergisk. Detta måste ofta fastställas genom blodprover eller hudtester.

Om man lider av långvarig nästäppa, eller en förkylning som inte går över, är det ett problem som man bör ta på allvar. Nästäppan kan vara tecken på att man har allergisk rinit och vi vet idag att det finns ett mycket nära orsakssamband mellan rinit och astma. Allergisk rinit är ett tecken på att den så kallade "allergimarschen" mot gradvis allvarigare symptom har startat. En medicinsk behandling av allergin i de övre luftvägarna gör att man kan leva tämligen besvärsfri trots sin allergi. Dessutom minskar man risken för att drabbas av besvär i de nedre luftvägarna i form av astma.

Bihåleinflammation

En inflammation i näsan kan lätt sprida sig till bihålorna och orsaka bihåleinflammation. Symptomen inkluderar nästäppa, smärta och ömhet över bihålorna i ansiktet.. En av de nasala steroiderna, Nasonex, har godkänts för behandling av vissa former av bihåleinflammation. Detta har gjort att vår nasala steroid har blivit ett vanligt sätt att behandla symtomen från näsa och bihålor.

Om bihåleinflammationen bedöms vara orsakad av bakterier ger man idag i första hand antibiotika.

Kliniska studier har dock visat att endast cirka tio procent av de patienter som får diagnosen bihåleinflammation har en antibiotikakrävande infektion. Därför är sjukvården idag mer inriktad på att ge antiinflammatorisk behandling med kortisonspray för att dämpa inflammationen.

Polyper i näsan

Näspolypos orsakas av en långvarig inflammation som gör att nässlemhinnan svullnar. Symptomen brukar vara ständig nästäppa med mer eller mindre nedsatt luktsinne och rinnande näsa. Näspolypos är vanligare hos äldre patienter och något vanligare hos män än hos kvinnor.

Näspolypos kan behandlas på olika sätt. Nässköljningar med koksaltlösning samt kortisonspray som minskar inflammationen brukar vara en effektiv behandlingsmetod. Vid svårare fall av näspolypos kan operation krävas. Kortison i näsan minskar besvären och gör att operationer kan undvikas i längre perioder.

Vid långvariga problem: kontakta läkare

Går det inte lika bra att behandla besvär i näsan själv, kan man undra. En beprövad metod är nässköljning med koksaltlösning. Det finns även receptfri nässpray och näsdroppar som lättar på nästäppan vid förkylningar. Problemet är att det kan vara svårt att veta om nästäppan beror på en vanlig kortvarig förkylning orsakad av ett virus eller om det är frågan om en kronisk inflammation i näsan. Lider man av långvarig nästäppa bör man därför alltid uppsöka läkare för att få rätt diagnos och behandling.

Om nästäppan beror på en långvarig inflammation kan läkaren undersöka vad som orsakar denna. Om inflammationen orsakas av allergi är det viktigt att få detta bekräftat och utreda vad man är allergisk mot. Målet vid behandling av allergisk rinit är att minska besvären, samtidigt som utvecklingen mot astma hindras eller bromsas.

Fakta om Nasonex

Nasonex är en kortisonspray för behandling av olika typer av inflammation i näsan. Den vanligaste typen av inflammation i näsan är rinit, med symptom som snuva, nästäppa, klåda och nysningar. Nasonex ger en snabb symptomlindring och finns som nässpray för vuxna och för barn över 6 år. Läkemedlet introducerades i Sverige 1997 och är receptbelagt.

Nasonex är godkänt för användning vid behandling av följande sjukdomar:

- *Allergisk rinit ("hösnuva")*
Mellan 15-20% av befolkningen i Sverige är drabbade.
- *Icke-allergisk rinit ("vasomotorisk rinit")*
Varför man får en rinit utan allergi vet man inte säkert, men symptomen behandlas på liknande sätt som den allergiska riniten. Även här drabbas cirka 15 - 20% av befolkningen.
- *Akut rinosinuit (bihåleinflammation)*
Orsakas av ett virus eller en bakterie. Nasonex är den enda kortisonspray som är godkänd för behandling av vissa former av akut bihåleinflammation. Studier har visat att denna kortisonspray är effektivare än antibiotika vid vissa former av akut bihåleinflammation.

- *Näspolyper*

Ca 3% av befolkningen har näspolyper. Nasonex har visat sig effektiv vid behandling, bland annat genom att minska polypernas storlek, dämpa inflammationen och återställa luktsinnet.

Även för barn

Nasonex har visat sig vara en effektiv behandling för barn med allergisk rinit. Nasonex tolereras väl av barn och studier visar att läkemedlet inte hämmar tillväxten eller har haft någon negativ påverkan på kroppen i övrigt. Doseringen är generellt lägre än för vuxna.

I Sverige rekommenderas användning av Nasonex för barn från 6 års ålder och uppåt.

Graviditet

Under graviditet bör, tills ytterligare erfarenhet föreligger, Nasonex ges först efter särskilt övervägande.

Dosering

Doseringen av Nasonex varierar beroende på om man är barn eller vuxen och vilken sjukdom man behandlas för. Nasonex är den enda kortisonspray som vid behov kan provas i dubblerad normaldos vid allergisk rinit.

Många patienter med allergisk rinit kräver långtidsbehandling med kortisonspray. Nasonex är ett effektivt och säkert kortisonpreparat som verkar lokalt i näsan. Studier har visat att risken för negativa effekter i andra delar av kroppen, vid behandling med normaldos, kan betraktas som mycket liten.

Biverkningar

Ett flertal kliniska studier har gjorts som visar att Nasonex tolereras väl, både av ungdomar, vuxna och äldre. Vanliga biverkningar är; blodblandat nassekret, brännande känsla eller irritation i näsan, halsirritation eller huvudvärk.

Vid långtidsbehandling bör patienter som använder Nasonex under perioder på flera månader eller ännu längre regelbundet undersökas med avseende på eventuella förändringar i nässlemhinnan.

Om man drabbas av näsblod i samband med behandling med Nasonex kan det bero på att man inte använder den sprayteknik som rekommenderas. Rätt sprayteknik minskar blödningsrisken avsevärt. Om detta inte hjälper kan man pröva att göra ett uppehåll i några dagar, för att därefter fortsätta med behandlingen. Om besvären kommer tillbaka bör man kontakta läkare.

Så fungerar kortison

Kortison är ett hormon som bildas i binjuren, en körtel som sitter i anslutning till njuren. Kortison deltar i styrningen av immunförsvaret och uppkomsten av inflammationer. Denna kunskap används vid behandling av inflammatoriska sjukdomar. Det kortison man tillför kroppen som medicin har i princip samma effekter som kroppens eget kortison. Det dämpar inflammationer som leder till t ex ledgångsreumatism, astma, rinit och andra sjukdomar samtidigt som det stimulerar immunförsvaret.

Kortison började utnyttjas som läkemedel i tablettform på 1940-talet. Ganska snart upptäckte man att långvarig behandling med kortison-tabletter kan leda till biverkningar, bland annat högt blodsocker, nedbrytning av kroppens muskler, sköra blodkärl och ben. Med forskningens hjälp utvecklades dock nya kortisonpreparat för lokalbehandling av hud och slemhinnor. Kortisonets påverkan på övriga delar av kroppen blev då ytterst liten. Vid astma och rinit är kortisonpreparat som inandas respektive sprayas säkra behandlingar, även när de används under mycket långa perioder.